

Către:

- A. Senatului României**
- B. Inițiatori**
- C. Alte instituții și autorități**
 - a. Banca Națională a României**
 - b. Ministerul Justiției**
 - c. Ministerul Finanțelor**
 - d. Oficiul Național pentru Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor**
 - e. Ministerul Afacerilor Externe**

Subiect:

Observații și propuneri referitoare la:

B619/2025¹

Propunere legislativă privind drepturile utilizatorilor de produse bancare și reglementarea relațiilor cu instituțiile de credit

[AUR-100 %]

Stimate Doamne și Stimați Domni,

Vă supun atenției, cu solicitarea a fi analizat și de mi se comunica un răspuns în termenul legal următorul document care face referire la o situație din ce în ce mai des întâlnită, care produce efecte financiare și juridice strict în defavoarea cetățeanului.

Fenomenul descris mai jos pare a beneficia de protecția tuturor instituțiilor de forță și are ca efect inclusiv pierderea sumelor existente în depozitele utilizatorilor de servicii bancare.

Pentru că propunerea legislativă are un scop util societății și încearcă să evite abuzurile constante ale băncilor, vă rog să analizați cu atenție documentul, inclusiv amendamentele și să îmi comunicați răspunsul pe care îl considerați corect, responsabil și util cetățenilor.

Inițiativa urmărește să consolideze echilibrul dintre instituțiile de credit și utilizatori (incluzând aici și profesioniștii, cum ar fi IMM-urile și PFA-urile, care anterior nu beneficiau de protecția consumatorilor).

Măsurile cheie includ obligativitatea notificării prealabile (minimum 60 de zile) pentru suspendarea sau încetarea unilaterală a unui produs, dreptul la motivare detaliată și dreptul la contestație prin mecanisme de Soluționare Alternativă a Litigiilor (SAL) sau arbitraj.

Sancțiunile sunt plasate exclusiv în competența Băncii Naționale a României (BNR).

În domeniul financiar direct, consider că este necesară transformarea Trezoreriei în „banca cea mai puternică”.

Această perspectivă trebuie să fie un atac direct la modelul de afaceri al băncilor comerciale.

¹ Inițiatori: Barcari Dorina; Chelaru Mircia; Constantinescu Rodica; Dîrlău Andrei-Emil; Dumitrescu Cristina-Gabriella; Geamănu Ștefan; Iacob Constantin-Ciprian; Lavric Sorin; Parasca Teofil; Păucean-Fernandes Luminița; Peiu Petrișor-Gabriel; Petre George-Cezar; Plăeșu Laurențiu; Roman Marius-Valentin; Sandu Mircea-Ionuț; Șipoș Eugen-Cristian; Spau Dumitru; Stelea Niculina; Stoica Ciprian-Titi; Vasile Marian; Vlahu Nicolae; Badea Nelu-Valentin; Barstan Tiberiu-Claudiu; Biro Daniel-Răzvan; Bordian Alexandru; Boșutar Tiberiu-Nicolae; Ciornei Daniel-Cătălin; Cîrligeanu Ariadna-Elena; Coleșa Ilie-Alin; Coman Dragoș-Florin; Constantinescu Andra-Claudia - deputat Neafiliat; Dascălu Cristina-Emanuela; Doboș Elena; Enache Diana; Enache Mihai-Adrian; Florea Gabriel-Florinel; Gheorghe Ionel; Gheorghe Mihai-Claudiu; Gherasim Laura; Gurlui Silviu-Octavian; Iagăr Monica; Iosub Cosmin-Teodor; Koler Eduard-Virgil; Lovin Ramona; Matieș Călin-Gheorghe; Miclău Samuel-Virgil; Mihăescu Mugur; Mitrea Dumitrina; Muncaciu Sorin-Titus; Munteanu Valeriu; Mușat Doru-Lucian; Negoescu Mihai-Bogdan; Negrea Petru-Gabriel; Oancea Silviu-Florin; Paraschiv Ciprian-Constantin; Pascariu Mihai-Cosmin; Păunescu Silviu-Titus; Popescu Antonio-Gabi; Priescu Ioneliă-Florența; Pușcașu Petre; Pușcașu Lucian-Florin; Radu Fabian-Cristian; Șerban Gianina; Simion George-Nicolae; Tanasă Dan; Tilea Dumitru; Vadim-Tudor Lidia; Velcescu Florin-Bogdan; Vulpoi Dorel

Prin ridicarea limitărilor Trezoreriei, companiile ar putea să își deruleze toate operațiunile (încasări, plăți către furnizori și angajați) prin această instituție, eliminând astfel comisioanele care produc profituri anuale cumulate de miliarde de euro pentru băncile comerciale.

Ideologic, acest demers reprezintă o tentativă de recentralizare a capitalului și de drenare a fluxurilor financiare de la actorii privați internaționali (băncile) către bugetul național.

Propunerea legislativă are un scop bine definit și limitat la relațiile contractuale individuale, urmărind să ofere cetățenilor și mediului de afaceri garanția că deciziile unilaterale ale băncilor vor fi justificate, proporționale și notificate rezonabil.

A. Extinderea protecției și justificarea legală

Legea vine să acopere un „gol normativ”, extinzând principiile de echitate și protecție asupra utilizatorilor profesioniști: IMM-uri, PFA-uri, profesii liberale și entități fără personalitate juridică.

Cadrul normativ existent (Legea nr. 193/2000 și OG nr. 38/2015) protejează doar consumatorii persoane fizice.

Justificarea adoptării rezidă în faptul că deciziile unilaterale bruște (conturi închise peste noapte, linii de credit retrase) pot echivala cu excluderea din circuitul economic, blocând lanțurile de plăți pentru IMM-uri.

Mecanismele cheie de protecție

Propunerea legislativă introduce reglementări esențiale pentru echilibrul contractual:

1. Notificarea și motivarea

Instituțiile de credit sunt obligate să notifice utilizatorul în scris cu minimum 60 de zile calendaristice înainte de suspendarea, restricționarea sau încetarea unui produs bancar, cu indicarea detaliată a motivelor factice, legale și a temeiului contractual.

Excepțiile sunt strict limitate la cazuri grave dovedite faptic, precum fraudă, spălarea de bani sau riscul sistemic major.

2. Dreptul la contestație și sal

Utilizatorii au dreptul la contestație și la soluționare alternativă a litigiilor (SAL) sau arbitraj.

Crucial, propunerea legislativă interzice clauzele abuzive care limitează accesul la mecanismele SAL.

Legea specifică faptul că participarea instituțiilor de credit la procedurile SAL este obligatorie, cu un termen de răspuns de 15 zile lucrătoare, iar refuzul nejustificat constituie contravenție.

3. Interzicerea discriminării (art. 4)

Este interzisă orice formă de discriminare în menținerea accesului la produse bancare pe criterii extinse, incluzând **orientarea politică, statutul economic, obiectul de activitate, apartenența la o categorie profesională sau opiniile exprimate public**.

Arhitectura de Supraveghere (BNR)

Propunerea legislativă plasează regimul sancționator (amenzi de până la 2 milioane RON, măsuri corective, suspendarea autorizației) exclusiv în competența Băncii Naționale a României (BNR).

Această decizie este justificată prin rolul constituțional și legal al BNR, având ca scop evitarea suprapunerilor instituționale și asigurarea unui răspuns rapid și coerent cu cadrul prudențial existent.

Inițiatorii legii, provenind dintr-un spectru politic care invocă adesea riscul de a fi marginalizați sau excluși, creează astfel un scut juridic împotriva riscului de *deplatformare financiară* – închiderea conturilor profesioniștilor sau a asociațiilor din motive ideologice, invocând de multe ori „riscul reputațional” sau „politici interne”.

Propunerea legislativă oferă un instrument juridic specific (dreptul la contestație, motivare și acces la SAL) care permite utilizatorului să conteste decizia băncii, forțând instituția să fundamenteze orice restricție pe motive legale și proporționale, nu discreționare.

Aceasta este o materializare legislativă, deși la nivel micro-reglementar, a luptei societății românești împotriva arbitrariului și excluderii.

Evaluarea impactului propunerii legislative

1. Impactul Juridic

Propunerea legislativă are un impact juridic substanțial, în special prin extinderea protecției dreptului contractual la utilizatorii profesioniști, care până acum erau tratați exclusiv sub regimul Codului Civil, lipsind de mecanismele de protecție specifice consumatorilor.

Standardele de conduită impuse – transparența, proporționalitatea și motivarea – obligă instituțiile să iasă din zona opacității dată de invocarea „politicilor interne”.

Prevederea privind nulitatea absolută a clauzelor contractuale abuzive este deosebit de puternică.

Aceasta vizează clauzele care permit încetarea unilaterală fără motiv legal și fără notificare prealabilă, precum și pe cele care restrâng accesul la procedurile SAL.

Prin declararea nulității *de drept*, legea consolidează poziția utilizatorului, garantând că orice decizie restrictivă a băncii poate fi atacată cu succes dacă nu respectă noile standarde de justificare și notificare.

2. Impactul administrativ

Din perspectivă administrativă, LP este o măsură de eficientizare care se bazează pe infrastructura existentă.

A. Eficiența instituțională

Delegarea responsabilității de supraveghere și sancționare către BNR este o decizie administrativă optimă.

BNR deține expertiza necesară pentru a armoniza noile reguli de conduită cu reglementările prudențiale (OUG nr. 99/2006, Regulamentul UE nr. 575/2013).

Capacitatea BNR de a elabora norme metodologice în termen de 60 de zile de la publicare asigură o aplicare rapidă și unitară.

Această arhitectură evită fragmentarea instituțională și asigură disciplina de piață, aspecte esențiale pentru buna funcționare a pieței financiare.

B. Sarcina de *conformare* și riscurile economice

Deși Expunerea de Motive susține că legea „nu introduce sarcini administrative suplimentare pentru instituțiile de credit”, obligația de notificare prealabilă de 60 de zile, cerința de motivare detaliată (faptică și legală) și termenul strict de 15 zile lucrătoare pentru răspunsul la procedurile SAL vor genera un volum de *conformare* sporit.

Riscul economic inerent este ca instituțiile de credit să internalizeze aceste costuri de *conformare* și de risc de litigiu, transferându-le către utilizatorii finali prin majorarea tarifelor și comisioanelor.

Acest lucru ar putea submina, pe termen lung, obiectivul RR de a ușura povara financiară asupra antreprenorilor români.

3. Impactul Politic

Propunerea legislativă este un instrument politic eficient la nivel micro.

Prin adoptarea ei, inițiatorii pot revendica o victorie concretă în beneficiul cetățenilor și al IMM-urilor, demonstrând că pot impune reguli de conduită unor actori financiari percepuți ca fiind arbitrari.

Prevederea împotriva discriminării politice (art. 4) este o măsură defensivă crucială pentru o mișcare politică cu o bază retorică suveranistă și anti-sistem.

Ea transformă o vulnerabilitate (riscul de a fi excluși din sistemul financiar din motive ideologice) într-un drept legal opozabil.

Argumente Pro și Contra adoptării

1. Argumente PRO adoptare

Juridice:

- Atingerea scopului declarat: acoperirea golului normativ pentru utilizatorii profesioniști, oferindu-le protecție echivalentă consumatorilor.
- Consolidarea securității juridice prin interdicția clauzelor abuzive care permit încetarea unilaterală fără motiv legal.
- Asigurarea dreptului la apărare efectivă prin obligația de motivare detaliată a deciziilor bancare.

Administrative:

- Optimizarea soluționării litigiilor prin extinderea procedurilor SAL către profesioniști, reducând aglomerarea instanțelor și oferind o cale rapidă de rezolvare a conflictelor.
- Asigurarea coerenței și aplicării unitare a legii prin plasarea competenței de supraveghere și sancționare exclusiv la BNR.

Politice:

- Protecția efectivă a mediului de afaceri autohton (IMM, PFA) împotriva deciziilor arbitrare, aliniindu-se la obiectivul RR de a susține economia națională.
- Introducerea unui scut legal împotriva discriminării pe motive de orientare politică sau opinii publice, un element de apărare crucial pentru libertățile civice și politice.

2. Argumente CONTRA Adoptie (Raportate la Viziunea RR)

Administrative/Economice:

- Sarcina crescută de *conformare* și de risc de litigiu impusă instituțiilor de credit poate duce la costuri administrative ridicate, care pot fi ulterior transferate către utilizatori prin comisioane și tarife mai mari.

CONCLUZII ȘI RECOMANDAREA FINALĂ

Propunerea legislativă privind drepturile utilizatorilor de produse bancare este o măsură legală solidă și necesară, care aduce beneficii tangibile cetățenilor și mediului de afaceri românesc (IMM, PFA) prin instituirea unor reguli clare de transparență și echitate contractuală.

Deși legea poate reprezenta o victorie strategică importantă în lupta împotriva arbitrarului corporatist.

Introducerea protecției împotriva discriminării politice o face relevantă din punct de vedere ideologic.

Recomandarea analiștilor este **ADOPTAREA PROPUNERII LEGISLATIVE**, cu justificarea că reprezintă o etapă tactică esențială și funcțională în consolidarea echității economice.

Tabel de sinteză: justificarea recomandării finale (adoptare)

Dimensiunea evaluată	Aspecte cheie (sinteză)	Motivația recomandării de adoptare
Politică	Legea oferă un instrument concret de apărare a antreprenorilor și a libertății de opinie împotriva excluderii financiare arbitrare. ¹	Justificare politică Adoptarea Legii consolidează încrederea în capacitatea inițiatorilor de a produce legislație funcțională și de a proteja baza economică și politică națională.
Administrativă	Utilizează eficient BNR ca autoritate de supraveghere, garantând implementarea rapidă și coerentă cu stabilitatea financiară, evitând suprapunerile birocratice. ¹	Justificare administrativă Fezabilitatea este ridicată. Extinderea SAL către profesioniști este o măsură de raționalizare judiciară benefică.
Juridică	Propunerea legislativă acoperă un vid legislativ major pentru IMM/PFA și introduce sancțiuni severe (nulitatea absolută) împotriva practicilor abuzive și	Justificare juridică Legea îmbunătățește semnificativ statul de drept în relațiile bancare și asigură dreptul la un recurs efectiv, nefiind în conflict cu

	discriminatorii.	legislația europeană prudențială.
--	------------------	-----------------------------------

PROPUNERI DE ACȚIUNE STRATEGICĂ POST-ADOPTARE

Pentru a menține coerența pe termen lung cu așteptările pe care le au clienții băncilor după adoptarea acestei legi corective, se impune o acțiune politică ulterioară care să abordeze pilonii nerealizați:

1. Monitorizarea aplicării regimului de sancționare:

Instituirea unui mecanism parlamentar specific pentru a urmări modul în care BNR aplică sancțiunile administrative și, în special, modul în care instanțele judecătorești interpretează art. 4 (Interzicerea discriminării pe criterii politice), asigurând că protecția promisă este una efectivă.

2. Analiza cost-beneficiu a CONFORMĂRII:

Solicitarea unui studiu de impact ex-post pentru a evalua dacă sarcina administrativă impusă instituțiilor de credit prin obligațiile de motivare și răspuns SAL a generat o creștere a costurilor transferate utilizatorilor finali.

Aceasta ar permite intervenții legislative corective ulterioare, dacă se constată că beneficiile pentru utilizatori sunt anulate de costuri sporite.

CRITICI LA CARE TREBUIE SĂ SE AȘTEPTE INIȚIATORII

1. Clarificarea noțiunilor

Propun definirea în corpul legii, la art. 3 sau prin trimitere, a unor noțiuni care în practică pot crea incertitudine:

- „utilizator profesionist” (precizare dacă include PFA, IMM, ONG, entități fără personalitate juridică),
- „suspendare temporară” versus „încetare definitivă”,
- „măsură provizorie”,
- „motivație suficientă” (standard minim ce trebuie respectat),
- „risc sistemic major” (criterii sumare).

Aceste clarificări reduc disputele de interpretare și vor facilita aplicarea unitară.

2. Corelări cu acte speciale și ordinea aplicării

În zona de incidență cu Legea nr. 193/2000, OG nr. 38/2015, Legea nr. 129/2019 (AML) și OUG nr. 99/2006, proiectul face trimitere parțială la aceste acte.

Totuși, recomand inserarea unei clauze de armonizare expresă:

„În raporturile cu dispozițiile art. X-Y, se aplică, după caz, dispozițiile speciale ale Legii nr. 193/2000, OG nr. 38/2015, Legii nr. 129/2019 și OUG nr. 99/2006; în caz de neconcordanță, prevalează prevederile actului special.”

Aceasta ajută la evitarea conflictelor interpretative.

3. Termene procedurale și efecte practice

Art. 7 (notificare 60 zile) și art. 9 (răspuns 15 zile la contestație/SAL) sunt binevenite.

Se impune previzionarea regimului pentru cazurile în care notificarea ar fi transmisă parțial (ex. comunicare către reprezentant legal/mandatar) și pentru situațiile transfrontaliere (sucursale ale instituțiilor străine).

Recomand precizarea clară a momentului de la care curg termenele (data comunicării efective/confirmarea primirii).

4. Procedurarea excepțiilor (esențial):

Excepțiile la notificare (fraudă, AML/FT, măsuri BNR/instanță, risc sistemic) trebuie strict pe baza de procedură:

- stabilirea obligației băncii de a documenta cazul, păstra probe, și de a pune această documentație la dispoziția autorităților competente la cerere;
- inclusiv obligația de a comunica ulterior utilizatorului - într-o formă compatibilă cu ancheta - că a existat o excepție.

- trebuie stabilite proceduri stricte de documentare și de comunicare interinstituțională (BNR, U.I.F., autorități judiciare) pentru a evita abuzul acestor excepții sau utilizarea lor în mod formal pentru a ocoli garanțiile procesuale.
- textul trebuie să prevadă modalități prin care banca informează ulterior utilizatorul, în măsura în care ancheta permite, și modul de păstrare a probelor.

5. Mecanisme de urgență și protecția investigațiilor

Introducerea expresă a unei proceduri de supraveghere și cooperare între BNR, ONPCSB și organele competente pentru AML, pentru a evita blocajul investigațiilor și pentru a asigura proporționalitatea măsurilor de protecție a utilizatorilor.

6. Măsurile de reducere a poverii administrative pentru IMM

Prevederea unor proceduri simplificate sau excepții proporționale pentru micro-întreprinderi (ex. termene extinse pentru cazuri specifice, posibilitatea de comunicare standardizată, asistență în conciliere).

7. Coerență cu dreptul UE și reglementările prudențiale

Textul trebuie să prevadă o clauză expresă de armonizare cu dreptul european (PSD2, Directiva conturilor) și cu actele prudențiale.

Normele metodologice BNR să fie elaborate în consultare cu autoritățile europene și cu părțile sociale.

8. Obligația de participare la SAL și sancțiunea refuzului

Art. 11 instituie participarea obligatorie la SAL și sancționarea refuzului nejustificat.

Pentru a fi operabilă este necesar ca normele metodologice (BNR) să prevadă:

- procedura de sesizare,
- termenele exacte,
- modalitățile de probare a „refuzului nejustificat”
- criterii de exonerare (situații obiective).

Recomand introducerea unei trimeri explicite către OG nr. 38/2015 pentru consumatori și la regulile arbitrale/conciliere aplicabile profesioniștilor.

Aplicabilitatea pentru litigiile de complexitate ridicată (fraudă complexă, dispute transfrontaliere, situații care impun analiza voluminoasă de date) trebuie calibrată: trebuie prevăzută posibilitatea ca anumite cazuri (justificate) să fie exceptate de la SAL sau să beneficieze de proceduri adaptate (termene extinse, probe complexe).

BNR va trebui să colaboreze cu CSALB și alte entități SAL pentru a asigura capacitatea de soluționare rapidă, inclusiv prin asigurarea resurselor necesare sau prin stabilirea unor filtre de admisibilitate

9. Proportionalitatea sancțiunilor și criterii de aplicare

Explicitarea criteriilor BNR pentru sancțiuni (gradul de vinovăție, repetitivitate, prejudiciu), precum și a procedurilor de contestare a actelor administrative emise de BNR (cale administrativă/contencios administrativ).

10. Nulitatea clauzelor abuzive

Art. 13 declară nulitatea absolută a clauzelor care permit încetarea unilaterală fără notificare.

Declararea nulității absolute a anumitor clauze este eficientă pentru protecția utilizatorilor, dar aplicarea trebuie armonizată cu reglementările prudențiale ce vizează gestionarea riscului de credit și alte riscuri.

Recomand:

- precizarea efectului juridic concret al nulității (ex.: înlăturarea clauzei, menținerea celorlalte prevederi contractuale, posibilitatea aplicării unor reguli supletive)
- indicarea competenței instanței sau a entității SAL în materie de declarare a nulității
- clarificarea efectelor nulității (supletivitate, menținerea contractului cu eliminarea clauzei) și a modalităților practice de tranziție pentru contractele în curs

11. Dispoziții tranzitorii și adaptare procedurală

Este absolut necesară introducerea unor dispoziții tranzitorii care să prevadă aplicarea noilor reguli pentru contractele în curs (de exemplu: termene pentru notificări aflate în derulare la intrarea în vigoare; obligații ale băncilor privind revizuirea contractelor-ce-sunt-clauze-abuzive).

De asemenea, termenul de 60 de zile pentru normele metodologice ale BNR este ambițios.

Recomand precizarea unor proceduri provizorii aplicabile până la finalizarea normelor.

Introducerea unor dispoziții tranzitorii clare:

- (a) termene pentru adaptarea contractuală;
- (b) aplicarea progresivă a anumitor obligații;
- (c) obligația BNR de a emite norme metodologice și un raport de evaluare după 12 luni de la intrarea în vigoare privind impactul aplicării legii (volum dosare SAL, costuri, litigii, efecte asupra accesului la servicii).

12. Echilibru drepturilor și obligațiilor

Măsurile proiectului tind să sporească protecția utilizatorilor și transparența activității bancare.

Pentru a nu slăbi capacitatea băncilor de a gestiona riscurile operaționale, AML/FT și de a respecta măsurile prudențiale, este necesară o soluție de echilibru:

- prevederi clare privind documentarea excepțiilor,
- controlul administrativ și
- obligații de comunicare către autoritățile competente fără a compromite investigații în curs.

13. Capacitatea entităților SAL

Obligativitatea participării băncilor la SAL presupune ca entitățile SAL (în special CSALB) să aibă capacitatea procedurală și resursele adecvate.

Impunerea unui calendar și a mecanismelor de consolidare a capacității CSALB/entităților SAL (resurse, termene, digitalizare).

Stabilirea unei perioade tranzitorii în care instituțiile raportează volumul de dosare și BNR/ministerul responsabil evaluează necesarul de sprijin.

Recomand evaluarea și, eventual, prevederi privind consolidarea capacității acestor entități (resurse, termene, proceduri de cooperare cu BNR).

14. Compatibilitate cu competențele prudențiale ale BNR

Art. 14 conferă BNR competența sancționatorie (amenzi, restricții produse, suspendarea dreptului de a încheia contracte, suspendare/retragere autorizație).

Această soluție este coerentă cu rolul BNR, dar necesită formulări care să asigure respectarea principiilor dreptului administrativ (criterii de aplicare, proporționalitate, procedura administrativă, căi de atac).

Este necesară clarificarea modalității în care sancțiunile se coordonează cu procedurile prudențiale și cu mecanismele de prevenire a riscurilor sistemice prevăzute de OUG 99/2006 și de legislația europeană.

15. Menținerea accesului până la soluționare (art. 9–12) versus riscuri operaționale și de fraudă

Regula potrivit căreia accesul la produs trebuie menținut până la soluționare riscă, în anumite cazuri, să împiedice măsuri rapide de stopare a fraudei sau de protecție a sistemului de plăți.

Este necesar un mecanism de echilibrare:

- definirea clară a cazurilor excepționale în care menținerea accesului este inaplicabilă și condiții/probe care justifică măsura;
- proceduri de aprobare internă și de comunicare către autorități.

16. Norme metodologice ale BNR (art. 15) - termen și conținut minimal

Termenul de 60 de zile pentru elaborarea normelor metodologice este ambițios.

Normele trebuie să includă:

- proceduri de aplicare a excepțiilor, criterii de evaluare a riscului sistemic,
- proceduri de cooperare cu UIF și procuratură,
- modalități de sancționare și criterii de determinare a cuantumului amenzilor,
- reguli privind confidențialitatea și protecția datelor,

- trimiteri la dreptul UE

Recomand prevederea unui calendar etapizat și a unor reglementări provizorii aplicabile imediat după intrarea în vigoare, pentru a evita vidul normativ.

17. Interoperabilitate cu legislația AML/FT (Legea 129/2019) și obligațiile raportării

Băncile au obligații imperative de raportare la UIF.

Măsurile legii trebuie să respecte aceste obligații.

Proiectul trebuie să stipuleze expres că obligațiile de notificare/motivare pot fi adaptate în mod compatibil cu obligațiile de confidențialitate și raportare AML/FT și cu cerințele privind păstrarea probelor.

18. Impact asupra rezilienței operaționale și asupra sistemelor IT ale băncilor

Obligațiile de notificare, documentare și de a răspunde în termene stricte implică cerințe IT și de resurse umane suplimentare.

Băncile ar putea avea nevoie de adaptări (processe interne, fluxuri de lucru, sisteme de audit) - BNR ar trebui să prevadă, în norme, cerințe de raportare a eforturilor de implementare și să ofere un calendar realist.

19. Impact bugetar direct și indirect

Impact direct asupra bugetului de stat: proiectul, în forma actuală, nu precizează măsuri care să genereze, imediat, cheltuieli directe bugetare noi pentru MF.

Totuși, există riscuri indirecte ce trebuie analizate:

- cheltuieli administrative generate de creșterea volumului reclamațiilor/procedurilor SAL la entități publice implicate (de ex. în cooperare cu autorități de supraveghere),
- posibile costuri legate de compensări/garanții în situații excepționale sau proceduri judiciare extinse.

MF va solicita inițiatorului să prezinte fișa financiară prevăzută de Legea nr. 500/2002 pentru orice impact cuantificabil, incluzând ipotezele și metodologia de calcul.

Am adăugat la final aprecierea mea!

20. Impact asupra Fondului de Garantare / cheltuieli în situații de insolvență:

Legea nu modifică mecanismul FGDB, dar, în ipoteze extreme (disfuncționalități masive), creșterea litigiilor sau a blocajelor ar putea genera costuri administrative suplimentare pentru autorități.

Recomand o analiză de scenarii (stress-test) în colaborare MF-BNR-FGDB.

21. Impact asupra veniturilor și cheltuielilor publice

Nu se identifică în mod direct reduceri de venituri bugetare.

Dacă proiectul ar determina creșteri de costuri operaționale pentru bănci care sunt transferate în taxe sau comisioane către utilizatori persoane juridice, MF va recomanda monitorizarea efectului asupra bazei fiscale și a comportamentului economic (posibile externalități, reducere activitate economică pentru IMM).

22. Impact administrativ și sarcini pentru MF și alte autorități

1. Sarcini de coordonare și colaborare

MF va trebui, posibil, să asigure coordonarea interinstituțională (cu BNR, UIF, CSALB, ANAF) pentru a urmări implementarea normelor metodologice și impactul asupra pieței.

Recomand anticiparea resurselor necesare la nivelul ministerului pentru participarea la grupuri de lucru și monitorizare.

2. Sistem informatic / raportare

Creșterea volumului de reclamații și necesitatea de schimb de date între autorități pot solicita dezvoltări IT (CNIF/Centrul de date MF) și proceduri standardizate pentru schimbul de date în limitele legale (GDPR, confidențialitate, securitate).

MF va recomanda evaluarea resurselor CNIF pentru a sprijini eventuale cereri de date.

23. Compatibilitate cu reglementările prudenciale și AML/FT

MF va sublinia importanța deplinei compatibilități a noilor reguli cu OUG nr. 99/2006, Legea nr. 129/2019 și cu normele UE (CRR/CRD, PSD2).

În special, excepțiile prevăzute (fraudă, AML, măsuri BNR, risc sistemic) trebuie procedurale și clar delimitate, pentru a nu afecta capacitatea autorităților să își exercite atribuțiile privind stabilitatea financiară și combaterea spălării banilor.

24. Impact asupra IMM-urilor și mediului de afaceri

Obligația generală de notificare și de participare la SAL are un efect protector pentru IMM, însă ar putea genera costuri operaționale pentru acestea și pentru bănci (care pot transmite aceste costuri prin tarife).

Recomand măsuri compensatorii:

- proceduri simplificate/formulare standard pentru micro-întreprinderi și PFA,
- termene rezonabile,
- evaluarea impactului reglementării printr-un Raport post-implementare.

25. Impact macro-economic și de stabilitate

Pe termen mediu proiectul poate spori încrederea și accesul la servicii financiare, reducând riscurile sociale.

Totuși, MF va solicita o evaluare comună MF-BNR privind potențialele efecte asupra lichidității și funcționării pieței (dacă menținerea accesului la produse pe durata contestațiilor ar afecta semnificativ profilele de risc ale băncilor în anumite scenarii).

26. Protecția consumatorilor și clauzele abuzive

Regimul clauzelor abuzive din Legea 193/2000 trebuie menționat expres ca lex specialis pentru contractele profesionist-consumator (inclusiv credite de consum).

Recomand:

- alinierea terminologiei privind sancțiunea (nulitate/ineficacitate/inopozabilitate) cu practica consolidată, subliniind efectul de inopozabilitate/nulitate absolută față de consumator și necesitatea remedierii integrale a efectelor clauzei abuzive, în conformitate cu jurisprudența și doctrina.
- clarificarea domeniului de aplicare pentru „utilizator profesionist” pentru a nu extinde implicit Legea 193/2000 dincolo de sfera sa (profesionist-consumator).

27. Accesul la justiție și efectivitatea remediilor

Orice mecanism alternativ (SAL) trebuie să fie compatibil cu dreptul de acces efectiv la instanță. Prin urmare:

- participarea la SAL poate fi impusă ca etapă prealabilă, însă nu poate restrânge dreptul de a sesiza instanța și nici nu poate introduce bariere temporale/procedurale care ar goli de conținut protecția conferită de Directiva 93/13/CEE (de ex., în executare, clauzele abuzive pot fi invocate, inclusiv pe calea contestației la executare, fără termene care să facă iluzorie protecția).

28. Corelarea cu regimul SAL (OG 38/2015)

Având în vedere cadrul SAL (CSALB) și practica sa, textul trebuie să coreleze obligativitatea participării instituțiilor de credit cu regulile europene/naționale privind ADR: caracterul echitabil, contradictorial, celeritate, respectarea confidențialității, lipsa costurilor sau costuri reduse pentru consumator.

Este necesară o evaluare realistă a capacității CSALB (volum în creștere, resurse) și includerea unor dispoziții tranzitorii pentru absorbția fluxului.

29. Rutele procedurale și controlul jurisdicțional al sancțiunilor

Dacă proiectul atribuie BNR competențe sancționatorii, trebuie prevăzute explicit:

- procedura administrativă (investigație, audiere, motivare, proporționalitate),
- calea de atac în contencios administrativ împotriva actelor sancționatorii (unitatea practicii privind rutele de atac - analogie cu regimul sancțiunilor și măsurilor administrative în protecția consumatorilor).

30. Protecția conturilor profesionale ale avocaților (inclusiv conturi fiduciare)

Introducerea unei prevederi exprese că măsurile de suspendare/înghețare/încetare a relației bancare aplicate conturilor profesionale sau conturilor fiduciare ale avocaților vor respecta secretul profesional, vor fi strict necesare și proporționale, cu motivare adecvată, în acord cu Legea nr. 51/1995 și Statutul profesiei; orice acces la informații acoperite de confidențialitate se realizează numai în condițiile legii, cu garanții procedurale sporite.

31. Excepțiile (fraudă, AML, risc sistemic) și secretul profesional

Proiectul trebuie să prevadă, în mod expres, că aplicarea excepțiilor nu aduce atingere privilegiului avocat–client și secretului profesional, cu referire la regimul AML/FT: avocații sunt entități raportoare în ipotezele și limitele prevăzute de Legea nr. 129/2019.

Raportarea se face cu respectarea cadrului european și a garanțiilor profesiei, inclusiv rolul UNBR ca organism de autoreglementare menționat în pozițiile publice ale UNBR.

32. SAL/ADR: dreptul la asistență/reprezentare prin avocat și confidențialitate

Accesul la procedurile SAL trebuie să fie însoțit de garantarea expresă a dreptului părților de a fi asistate/reprezentate de avocat, cu asigurarea confidențialității comunicărilor avocat–client.

Este necesară includerea unei dispoziții care să reflecte standardele ADR și rolul avocatului, în concordanță cu principiile Statutului și Legea 51/1995.

33. Notificarea prealabilă/informarea motivată

Pentru clienții profesioniști cu statut special (avocați, cabinete/societăți de avocați, barouri), motivarea deciziilor bancare trebuie formulată astfel încât să nu dezvăluie conținut protejat de secret profesional și să permită contestarea efectivă, menținând proporționalitatea măsurii.

Atingerile aduse conturilor profesionale trebuie să permită, în măsura posibilului, continuitatea activității juridice esențiale (de ex. administrarea fondurilor clienților în condiții legale).

34. Rutele de atac și controlul jurisdicțional

Este necesară prevederea clară a căilor de atac împotriva măsurilor/sancțiunilor administrative aplicate de autoritățile competente (inclusiv BNR), cu termene explicite și acces efectiv la instanță.

Mecanismele alternative (SAL) nu pot restrânge dreptul la justiție și nu pot înlocui controlul judiciar al actelor administrative care afectează activitatea profesională a avocaților.

35. Obligarea instituțiilor de credit la anumite notificări sau limitări (ex.: comunicări extensive către clienți sau terți) fără excepții clare pentru cazurile în care există investigații AML poate compromite investigații în curs sau poate conduce la pierderea dovezilor.

Textul trebuie să prevadă clar excepțiile motivate privind comunicările care ar putea periclita anchete.

36. Măsurile de blocare/înghețare/încetare a relațiilor bancare trebuie corelate procedural cu prevederile Legii nr. 129/2019: entitățile raportoare trebuie să dispună de competențele, procedurile și termenele necesare pentru a conserva datele relevante (evidențe, tranzacții, corespondență) și pentru a transmite, după caz, STR către ONPCSB.

Orice obligare legislativă care determină închiderea imediată a conturilor fără obligația de păstrare și transmitere a datelor relevante poate afecta capacitatea de investigare.

37. Regimul confidențialității și al secretului profesional (de ex. în situații cu implicații pentru avocați sau alți profesioniști) trebuie armonizat cu obligațiile de raportare stabilite de Legea nr. 129/2019 și cu soluțiile prevăzute de norme pentru raportarea la ONPCSB.

Este necesară clarificarea modului în care se realizează cooperarea cu organismele profesionale (de ex. UNBR) în privința raportării și păstrării confidențialității.

38. Impunerea procedurală a utilizării obligatorii a unor canale informatice sau formulare publice pentru operațiuni de contestare/notificare poate afecta fluxurile interne de monitorizare AML ale băncilor.

Recomand evaluarea impactului operațional și a cerințelor de păstrare a datelor.

39. Orice sancțiuni administrative noi prevăzute pentru instituțiile de credit trebuie să respecte cadrul competențelor de supraveghere și sancționare, precum și cooperarea cu BNR.

ONPCSB poate da recomandări tehnice, dar sancționarea prudențială rămâne în competența autorității de supraveghere relevante, conform competențelor legale.

40. Accesul IMM la servicii bancare (evitarea de-risking-ului)

Textul trebuie să prevadă clar că standardele de conformitate se aplică proporțional, pe baza riscului, cu evitarea practică a „închiderilor la pachet” (de-risking) pentru categorii întregi de clienți IMM, atunci când nu există indicatori de risc specific.

Recomand o clauză de principiu: „instituțiile de credit aplică măsuri diferențiate, bazate pe risc, evitând încetarea relațiilor în mod automat pentru categorii de clienți, în lipsa unor indicatori de risc identificați la nivelul clientului”, în concordanță cu evaluarea națională a riscurilor AML/CFT.

41. Nediscriminare și tratament echitabil

Este necesară explicitarea criteriilor de motivare, cu referire la nediscriminare și posibilitatea analizei individualizate a situației întreprinderii (profil de risc, remedieri posibile), pentru a evita efecte de excludere concurențială din piață.

42. Povară administrativă și costuri de conformare

Este necesară evaluarea impactului administrativ asupra IMM (resurse pentru răspunsuri la notificări, documente justificative, participare în SAL) și introducerea unei clauze de proporționalitate: format standard minimal pentru solicitările uzuale și termene adaptate capacității IMM (ex. termene extinse pentru microîntreprinderi).

43. Digitalizare și interoperabilitate

Recomand standardizarea electronică a notificărilor/motivărilor și a fluxurilor SAL (format machine-readable, canale securizate), cu arhivare electronică și trasabilitate, în linie cu obiectivele de transformare digitală și cu bunele practici de guvernanță a datelor.

44. Concurență și funcționarea pieței

Pentru a preveni distorsiunile, recomand raportare anuală agregată (fără identificări) din partea băncilor către autoritatea competentă privind volumul deciziilor de încetare a relațiilor pe segmente (micro, mici, mijlocii), motive principale și timpi de remediere, în scop de supraveghere a funcționării pieței (fără divulgare de secrete comerciale).

45. SAL pentru firme și IMM

Proiectul ar trebui să stabilească standarde de celeritate pentru SAL și să confirme dreptul întreprinderilor de a fi asistate/reprezentate (inclusiv online), cu costuri reduse și termene previzibile, pentru a evita blocaje operaționale (de ex. la plăți) care afectează continuitatea afacerii.

46. ADR / ODR / acțiuni în reprezentare

Directiva privind soluționarea alternativă a litigiilor (ADR) și Regulamentul ODR impun standarde de accesibilitate și eficiență ale mecanismelor alternative și on-line de soluționare.

Orice prevedere națională care introduce proceduri prealabile obligatorii sau limite temporale trebuie să respecte dreptul consumatorului la acces efectiv la remedii și interoperabilitatea cu platforma ODR.

Recomand: clarificarea că procedurile SAL/ADR se implementează în conformitate cu Directiva 2013/11/UE și Regulamentul (UE) nr. 524/2013, fără a restricționa accesul la ODR sau la instanță.

47. Conturi de plăți și servicii de plată (PSD2 / Directiva 2014/92/UE)

Măsuri care pot afecta dreptul la un cont de plăți de bază sau condițiile de deschidere/închidere a conturilor trebuie verificate în raport cu Directiva 2014/92/UE și cu regimul PSD (incluzând aspecte transfrontaliere ale serviciilor de plată).

Recomand: inserare dispoziții care să asigure compatibilitatea cu PSD2/PSD3 și libertatea

prestării transfrontaliere a serviciilor de plată în UE.

48. Protecția datelor (GDPR)

Orice obligație de notificare, motivare sau schimb de date cu autorități/intermediari trebuie să respecte prevederile GDPR (temei legal, limitarea scopului, transparență, drepturi ale persoanei).

Recomand: prevederi explicite privind baza legală pentru prelucrări și garanții procedurale pentru protecția datelor; consultare cu ANSPDCP pentru formulări tehnice.

49. AML/CFT și cooperare internațională

Dispoziții privind blocarea/înghețarea conturilor, comunicări operative sau obligații de raportare trebuie armonizate cu Legea națională AML și standardele FATF, pentru a nu compromite investigațiile sau cooperarea transfrontalieră.

Recomand: inserare norme care exclud aplicarea publică a unor notificări atunci când acestea pot periclita anchete AML/CFT și prevederi privind cooperarea cu autoritățile competente (ONPCSB, BNR).

50. Reguli tehnice și TRIS (Directiva 2015/1535)

Dacă proiectul final va conține cerințe tehnice obligatorii pentru furnizorii de servicii (formate standard de date, interoperabilitate IT, interfețe tehnice), acestea pot intra sub incidența procedurii de notificare a actelor tehnice la Comisia Europeană (sistemul TRIS).

Recomand: analizați textul pentru a identifica elementele tehnice care ar necesita notificare TRIS și solicitați aviz de specialitate (MAE poate coordona contactul cu Direcția UE din Guvern pentru clarificare și notificare).

Plecând de la cele doar 50 de puncte de mai sus, propun tuturor celor implicați setul de amendamente care, în opinia mea, ar trebui să completeze propunerea legislativă pentru a exclude/elimina criticile, a ține cont de opiniile cetățenilor sau cel puțin a îmbunătăți atât conținutul final al formei care va fi adoptată în Senat.